

Karolina Koc

University of Durham Stockton Campus : studium socjologiczne

Pisma Humanistyczne 5, 135-162

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Karolina Koc

UNIVERSITY OF DURHAM STOCKTON CAMPUS STUDIUM SOCJOLOGICZNE

Przedstawiona praca jest fragmentem pracy magisterskiej przygotowanej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego. Powstała ona jako rezultat badań przeprowadzonych w czasie pobytu w 2001 roku z programu Socrates w Uniwersytecie w Durham – Stockton Campus w Wielkiej Brytanii. Opierały się one na obserwacji, analizie dokumentów, analizie statystycznej przygotowanej przez władze uniwersyteckie oraz na wywiadach swobodnych przeprowadzonych z 20 osobami (pracownikami akademickimi, administracyjnymi oraz studentami). Praca ta jest próbą stworzenia jak najpełniejszego obrazu tworzącej się społeczności akademickiej.

University of Durham Stockton Campus jest filią Uniwersytetu w Durham (północny-wschód Wielkiej Brytanii), powstała w 1992 ze środków dwóch Uniwersytetów regionalnych, środków pozyskanych z prywatnych fundacji oraz środków Unii Europejskiej. W 1998 roku Stockton Campus został całkowicie inkorporowany w struktury Uniwersytetu w Durham, od tego też czasu datuje się jego najdynamiczniejszy wzrost.

Wykładane tam przedmioty opierają się przede wszystkim na interdyscyplinarnym systemie nauczania, istnieją następujące wydziały Biomedycyny (biologia z elementami medycyny i chemii), Studia nad środowiskiem (połączenie biologii i geografii), Psychologia stosowana (psychologia z elementami socjologii), Ekonomia, Pedagogika (kontynuacja kształcenia), Geografia i urbanizacja, Sport i edukacja zdrowia, Medycyna (jako studia łączone z University of Newcastle), Studia Europejskie.

Praca ta zdaje się być ważna nie tylko ze względu na jej charakter poznawczy i opisowy, ale także ze względu na podobieństwo warunków, w jakich istnieje Uniwersytet w Durham do warunków funkcjonowania Uniwersytetu Śląskiego. Mimo, iż praca nie ma charakteru porównawczego, można wskazać kilka najważniejszych czynników upodabniających obie szkoły wyższe do siebie. Przede wszystkim będzie to podobne położenie geopolityczne. Region północno-wschodni Wielkiej Brytanii jest regionem postindustrialnym, poddanym restrukturyzacji przemysłu ciężkiego w połowie lat 80tych XX wieku. Zmiana struktury zatrudnienia społeczeństwa niosła za sobą wzrost bezrobocia i konieczność przekwalifikowania zawodowego. Uniwersytet w Durham, wychodząc naprzeciw potrzebom społecznym, podjął inicjatywę

stworzenia szkoły wyższej, która zapewni społeczności regionalnej podniesienie kwalifikacji zawodowych.

Niewątpliwą cechą obu uniwersytetów jest występowanie specyficznych struktur akademickich. Zakładając, że społeczność Uniwersytetu Śląskiego uzyskała możliwość niezależnego kreowania swoich organizacji pracowniczych, studenckich, czy struktur nauczania dopiero po okresie przemian politycznych pod koniec lat 80tych, możemy zauważyć, że w okresie swego trwania znajduje się na podobnym etapie, co społeczność nowoutworzonej filii Uniwersytetu w Durham. Praca ta może więc być próbą ukazania różnych dróg funkcjonowania organizacji i społeczności uniwersyteckich.

Przedstawione streszczenie obejmuje przede wszystkim fragment rozdziału dotyczącego zbiorowości uniwersyteckiej tworzącej swoją odrębnie funkcjonującą wspólnotę.

Ze względu na ograniczenia pojemnościowe niniejszej pracy, pomija ona wszelkie rozważania teoretyczne, jakie wymagane były na poziomie pracy magisterskiej, gdzie szeroko analizowane były takie pojęcia jak zbiorowość, grupa społeczna oraz nieuchronnie związane z nimi pojęciami – więzi społecznej i integracji. Analizy obejmowały przemyślenia takich badaczy, jak Florian Znaniecki, Stanisław Ossowski, Jan Szczepański, Paweł Rybicki, Jan Turowski, Władysław Jacher. Rozważania dotyczące zagadnień związanych ze społeczną przestrzenią i czasem opierały się na badaniach Emila Durkheima, Floriana Znanieckiego, Jana Szczepańskiego, Aleksandra Wallisa, Marka S. Szczepańskiego. Analiza zagadnień związanych z komunikacją społeczną poparta była teoretycznym wstępem nawiązującym do prac Tomasa Gobana-Klasa, W. Sprotta.

TWORZENIE SIĘ ZBIOROWOŚCI SPOŁECZNEJ

Zbiorowość kampusu ulega ciągłym przemianom, a wraz ze wzrostem liczebności jej członków pomnażają się również podziały między nimi. Wszystkie grupy przenikają się wzajemnie i uzupełniają. Niemożliwym jest utworzenie odrębnej i niezależnej grupy w zbiorowości akademickiej, studenci należą do kilku grup jednocześnie, a przynależność ta nie wyklucza się wzajemnie.

Dogodne przedstawienie grup studenckich Stockton Campus będzie możliwe dzięki stworzeniu specjalnego podziału, którego podstawą są stosunki zależności pomiędzy poszczególnymi grupami i władzami uniwersyteckimi. I tak, można podzielić grupy na a. *formalne* - utworzone przez władze kampusu, przynależność do nich jest obligatoryjna dla każdego członka zbiorowości – są to college i grupy wykładowe, oraz specyficzne grupy, jakimi są grupy studentów niepełnosprawnych oraz studentów z programu Socrates. b. *półformalne* – powstały z inicjatywy studentów, za zgodą i przy pomocy władz – tu znajdują się stowarzyszenia (*society*), grupy seminaryjne, grupy badawcze, grupy sportowe, c. *nieformalne* – na tworzenie ich władze nie

mają żadnego wpływu – są to grupy towarzyskie, przyjacielskie. Istnieją również krótkotrwałe grupy, tworzące się w czasie wspólnych wyjazdów i wycieczek, które powstają z inicjatywy władz, ale przynależność do nich jest całkowicie dobrowolna.

Uniwersytet Durham jest jednym z trzech najstarszych uniwersytetów w Wielkiej Brytanii, który funkcjonuje jako tzw. uniwersytet kolegialny (college system). Jako 'college' określa się wspólnotę studentów (undergraduate i postgraduate), absolwentów i pracowników akademickich, którzy do niego należą, bądź należeli, ale jest to także określenie miejsca zamieszkania jago członków.

College różnią się od siebie, każdy znajduje się w osobnym budynku, lub kompleksie budynków, mają różne udogodnienia dla studentów, we wszystkich są: pokoje telewizyjne, bary, pralnie, biblioteki, pokoje z komputerami i pokoje muzyczne, w niektórych można znaleźć dodatkowe dogodności, jak sklepy, pokoje do gier, korty tenisowe i kaplice modlitewne. College w Durham zapewniają swoim członkom mieszkanie na dwa lata (pierwszy i ostatni rok studiów), całodzienne wyżywienie oraz sprzątanie pokoi. Jednak dla studentów najważniejsza jest organizacja życia społecznego, jaką zapewnia system college'ów. Wszyscy członkowie college'u tworzą wspólnotę, która posiada władze narzucone jej przez Uniwersytet i która wybiera swoje władze studenckie.

College Officers to osoby wyznaczone przez władze uniwersyteckie, mające opiekować się członkami college'u. Najczęściej są to wykładowcy lub pracownicy administracji, zdarzają się jednak ludzie spoza uczelni. Ich zadaniem jest zapewnienie i udzielenie wszelkiej pomocy, jakiej mogą potrzebować studenci – jest to więc opieka naukowa, pomoc we wszelkiego rodzaju trudnościach, problemach osobistych. Studenci każdego college'u wybierają swoich przedstawicieli, którzy zajmują się koordynowaniem życia studenckiego, edukacyjnego, socjalnego, sportowego, kulturalnego – balów, oficjalnych obiadów, wycieczek i zabaw.

Członek każdego z college'u należy do jednej z wewnętrznych organizacji w zależności od swojego statusu: SCR (Senior Common Room) – dla członków-opiekunów college'u, MCR (Middle Common Room) – dla studentów postgraduate, JCR (Junior Common Room) – dla studentów undergraduate. Te 'podgrupy' wybierają swoje władze i swoich przedstawicieli na spotkania całej społeczności college'u.

Stockton Campus stara się przejąć jak najwięcej z tradycji college'ów w Durham, nie wszystkie wzory zostały w pełni odzwierciedlone, co prawdopodobnie jest spowodowane zbyt krótkim czasem ich funkcjonowania. W roku 2001 utworzono w Stockton dwa odrębne college – George Stephenson i John Snow. College dzielą między sobą wspólny pub-dyskotekę Rocket Union oraz wspólne centrum sportowe. W pierwszym roku istnienia w każdym z college'ów stworzono Junior Common Room, skupiający wszystkich studentów college'u, nie ma więc

specjalnej podgrupy dla pracowników (SCR), czy studentów postgraduate (MCR) .

W Stockton college reklamują się jako: „Więcej, niż miejsce do spania. College nie są zróżnicowane według przynależności do wydziałów, ale są wspólnotą ludzi uczących się, którzy wspierają się wzajemnie, jako studenci i wykładowcy mieszkający i pracujący wspólnie. Każdy z college'ów tworzy swoją niezapomnianą atmosferę. Zapewniają ekscytujące i komfortowe warunki życia, dają szansę spotkania innych ludzi oraz możliwość przyłączenia się do szerokiej gamy stowarzyszeń i klubów”¹.

Studenci pierwszego roku otrzymują na początku sierpnia dokładne wiadomości o przyznanej mieszkanie od władz college'u, w specjalnych formularzach mogą zastrzec sobie pewne udogodnienia np. chęć zamieszkania tylko z osobami tej samej płci, czy z osobami niepalącymi, życzenia te mają być spełniane w zależności od dostępnych miejsc i innych zgłoszeń.

System college'ów funkcjonuje więc na dwóch płaszczyznach, jako dom studencki oraz jako zrzeszenie pewnej części studentów campusu. Swą pierwszą funkcję odgrywa głównie wobec studentów pierwszego roku, którzy dzięki dzieleniu mieszkań mogą pełniej uczestniczyć we wspólnocie akademickiej, przez socjalizację wtórną z nową grupą społeczną.

Większość respondentów wskazywała apartamenty jako miejsce pierwszego kontaktu ze swoimi przyszłymi znajomymi i przyjaciółmi (jako kolejne wymienione były całe domy studenckie, stowarzyszenia i wydziały). Wszyscy studenci-respondenci wyższych lat studiów, po opuszczeniu mieszkań w domach studenckich, wynajęli wspólnie z niektórymi swoimi współlokatorami mieszkania lub domy poza campusem. Osoby, które nie mieszkały na pierwszym roku studiów w domach studenckich, wskazywały na mniejszą znajomość osób ze swojego college'u, a większą integrację z osobami z kursów.

Junior Common Room (JCR) (podobny w strukturze do samorządu studenckiego na polskich uniwersytetach) zrzeszający wszystkich studentów college'u tworzy odrębną strukturę organizacyjną. Działa jako przedstawiciel całej społeczności college'u na forum campusu oraz na forum Uniwersytetu jako członek Durham Students' Union (Unii Studentów Durham DSU). Zgodnie z konstytucją², JCR zrzeszają członków zwykłych (studenci) oraz członków honorowych (jest to członkostwo nadane niewymagające wcześniejszego, zwykłego członkostwa), a ze swojego grona wybierają Zarząd.

Zadaniem Zarządu JCR jest reprezentowanie każdego członka i całej społeczności, współpraca z innymi organizacjami, promocja, koordynacja i utrzymywanie odpowiedniego poziomu nauki, zajęć socjalnych, sportowych i kulturalnych, zapewnienie środków dla spełnienia

¹ *Colleges@University of Durham, Stockton Campus, The House of Type 2001*

² *JCR Constitution, University of Durham 23.10.1994*

powyższych celów, administrowanie własnymi i przyznanymi środkami finansowymi, pośredniczenie w przekazie informacji pomiędzy członkami college'u, Campusu i Uniwersytetu.

Zarząd składa się z Prezydenta - koordynacja działań całego college'u oraz utrzymywanie kontaktów z władzami Campusu; Wiceprezydenta - utrzymuje stały kontakt ze studentami, rozpowszechnia informacje oraz prowadzi protokoły z zebrań JCR., Skarbnika - Skarbnika (The Treasurer), który przygotowuje budżet JCR, wyznacza dofinansowania dla stowarzyszeń, klubów sportowych oraz innych inicjatyw (na rok 2001/2002 College George'a Stephensona otrzymał dofinansowanie z Uniwersytetu w kwocie 20 800 funtów); Przedstawiciela Sportowego - organizuje i koordynuje wszelkie zajęcia sportowe; Przedstawiciela do spraw Pomocy Studentom (The Welfare Officer) - służy studentom pomocą w rozwiązywaniu każdego problemu, poprzez udzielenie informacji, rozmowę, albo skierowanie do odpowiednio wykwalifikowanych służb. Członkowie pomocniczy to: The Entertainments Officer - osoba odpowiedzialna za rozrywkę; The Societies Officer - osoba odpowiedzialna za sprawne funkcjonowanie już istniejących stowarzyszeń, udzielająca pomocy przy zakładaniu nowych oraz utrzymująca kontakt ze stowarzyszeniami istniejącymi w Durham; The Mature Students' Officer - osoba zajmująca się kontaktami z mature students, pomagająca im rozwiązać powstałe problemy oraz organizująca specjalne formy rozrywki; The Charities Officer - osoba koordynująca wszystkimi akcjami charytatywnymi organizowanymi w kampusie; International Students Officer - współpracuje ze studentami pochodzącymi spoza Wielkiej Brytanii, które studiują w kampusie (nie są to osoby z programu Socrates); The Freshers Director - osoba organizująca pierwszy tydzień pobytu studentów w kampusie, w szczególności Fresher Week; The Ball Chair - organizuje oficjalne obiady i bale wydawane przez college.

Zarząd JCR utrzymuje stały kontakt z członkami swojego college'u, dzięki informacjom na specjalnej stronie internetowej, skonstruowanej dla każdego z college'ów, dzięki komunikacji przez pocztę elektroniczną czy tablice informacyjne.

Bardzo ważna jest przynależność studentów do JCR, ważniejszy jest jednak udział i pomoc w sprawnym funkcjonowaniu struktur organizacyjnych. W okresie badań zaangażowanie to było możliwe do zaobserwowania, bowiem w tym czasie odbywały się wybory do Zarządu college'u George'a Stephensona. Mimo szeroko zakrojonej akcji propagandowej, wpierv zachęcającej do zgłaszania swoich kandydatur na poszczególne stanowiska, a potem do biernego przystąpienia do wyborów, frekwencja była stosunkowo niewielka (około 15%). Przewodniczący college'u George'a Stephensona wskazywał na bardzo małe zaangażowanie studentów w organizację życia studenckiego, jako przyczynę niewielkiego zainteresowania podał ogólną nieznamość struktur organizacyjnych oraz kilkumiesięczne ich funkcjonowanie.

Wyraził nadzieję na polepszenie się tego stanu w nadchodzących kilku latach.³

Podobne opinie i nadzieje wyrażali respondenci wywodzący się z grup wykładowców oraz pracowników administracji, zauważając jednocześnie, że sytuacja ta z roku na rok polepsza się, a obecna zmiana struktur wymagała podwojenia liczby osób zaangażowanych w organizowanie struktur college'ów. Jako inną przyczynę braku zaangażowania wymieniano przede wszystkim rozleniwienie studentów, którym campus animuje większość rozrywek, co nie wymaga od nich zaangażowania, z drugiej jednak strony sytuacja ta jest nie do uniknięcia, bowiem bez zaangażowania władz, niewiele zostałyby zorganizowane z inicjatywy tak nowej społeczności

Powołanie dwóch college'ów respondenci odczytywali jako chęć pełniejszego upodobnienia filii do struktury organizacyjnej Durham oraz umożliwienie pełniejszego poznania przynajmniej części studentów. Jednocześnie mieli nadzieję, że campus nie przejmie wszystkich tradycji z Durham i zachowa swoją odrębność, w czym pomóc mają inne nazwy, niż te przyznawane college'om w Durham, które odnoszą się najczęściej do świętych lub nazw miejsc, w których się mieszczą. W Stockton przyjęto nazewnictwo odnoszące się do sławnych ludzi, pochodzących z regionu północno-wschodniego, którzy swoją działalnością wywarli wpływ na całą Wielką Brytanię.⁴ Dzięki temu studenci ze Stockton, podobnie jak ci z Durham, mogą w większym stopniu identyfikować się ze swoim college'em, który przystał być anonimowy. Większość studentów Uniwersytetu w Durham przedstawia się podając najpierw nazwę swojego college'u, a później Uniwersytetu. (W czasie trwania badań studenci uczestniczyli w programie Telewizji BBC1 „University Challenge”, na początku którego poproszono ich o przedstawienie się. Każdy wymienił swoje imię i nazwisko, następnie nazwę college'u, do którego należy, po nim nazwę Uniwersytetu, a na końcu wydział, na którym studiuje.) Wielu respondentów wskazywało na to, iż przynależność Stockton do Uniwersytetów z systemem college'ów, wzbudza w nich dumę, bowiem jest to system, którym szczycą się tylko najlepsze uczelnie w kraju. Jednak ankietowani z wyższych lat studiów nie przywiązywali wagi do nowego podziału i nowych nazw, uważali, że jest to pomysł dla przybyłych studentów, którzy od początku są przyzwyczajani do niego, natomiast sami są zbyt przywiązani do starych zwyczajów

Można zauważyć wytworzenie się specyficznych zwyczajów wśród osób mieszkających w domach studenckich. Są to osoby, które wyróżniają się strojem, bowiem przy bardzo małej odległości domów od budynków

³ z rozmowy z Przewodniczącym JCR Matthew Smith z dnia 15.11.2001.

⁴ „George Stephenson (1781-1848) był twórcą parowozu i kolejnictwa, wynalazł pierwszą lokomotywę „The Rocket” i wybudował pierwszą linię kolejową ze Stockton do Darlington. John Snow (1813-1858) był lekarzem wywodzącym się z Yorkshire, przeniósł się do Londynu, gdzie był lekarzem królowej Wiktorii, przyczynił się do zwalczania epidemii cholery oraz zapoczątkował anestezjologię w medycynie.” za: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk> z dnia 04.02.2002.

campusu, mogą pozwolić sobie na noszenie letnich ubrań nawet w bardzo mroźną pogodę. Wiążą się z tym zabawne sytuacje, gdy z miasta przychodzą grupy osób szczelnie ubranych, by osłonić się przed wiejącym silnym wiatrem i padającym deszczem, podczas, gdy mieszkańcy domów studenckich przychodzą na zajęcia ubrani jedynie w krótkie spodenki, koszulkę polo i klapki. Studenci z domów studenckich należeli do grupy osób najczęściej spóźniających się na zajęcia, jako usprawiedliwienie wykazywali „zbyt bliskie położenie od budynków, co umożliwia długie spanie” lub „organizowane na terenie mieszkań studenckich zabawy”.

Wśród respondentów jedna osoba była niezadowolona z podziału na dwa college, jako przyczynę podała niechęć do wszelkiego rodzaju podziałów między ludźmi, wskazała na niewielką liczebnie społeczność kampusu, w której nadal występują bardzo bezpośrednie stosunki między ludźmi, którzy tworzą odrębną grupę w stosunku do społeczności miasta Stockton. Dwie inne wskazywały na niedociągnięcia w pracy Zarządu JCR, który organizuje zbyt mało różnorodnych imprez i nie rozwinął wystarczająco systemu komunikacji (respondent nie chciał zaangażować się w działalność Zarządu).

Formą integracji studentów z różnych college'ów są grupy wykładowe, zaliczane również do grup formalnych, na tworzenie których władze kampusu mają największy wpływ. Każdy z wydziałów przygotowuje odrębny kanon przedmiotów, którego zaliczenie jest warunkiem ukończenia danego wydziału. Przedmioty te najczęściej składają się z wykładów oraz seminariów (zaliczane do grup półformalnych). Do grupy wykładowej, odbywającej swe zajęcia w jednym wyznaczonym terminie i miejscu, przypisani są odgórnie wszyscy studenci, niezależnie od ich frekwencji na zajęciach. Ponieważ zagadnienia omawiane na wykładach i seminariach różnią się od siebie, każda z tych grup ma przypisaną tylko sobie wiedzę niedostępną osobom nie uczestniczącym w zajęciach. Osoby, które regularnie uczestniczą w wykładach tworzą ekskluzywną grupę.

Podział grup według wykładów rodzi inny podział na poszczególne roczniki, mimo, iż są przedmioty, w których uczestniczą studenci z różnych lat studiów. Ten podział w największym stopniu notują studenci pierwszego roku oraz studenci z programu Socrates. Studenci pierwszorocznicy nie czują się w pełni zintegrowani ze środowiskiem kampusu, nie mają takiej wiedzy jak studenci wyższych lat studiów, nie są uczestnikami wszystkich grup, do których przynależą starsi studenci, nie znają wszystkich zasad obowiązujących w pozanaukowym życiu studenckim.

W zbiorowości kampusu można wyróżnić dwie specyficzne grupy, które istnieją niezależnie od władz i niezależnie od intencji samych studentów. Jednak przynależność do nich jest obowiązkowa, wynika z warunków zewnętrznych, bez udziału woli jej członków, choć mogą oni być aktywnymi lub pasywnymi jej członkami - będą to grupy studentów niepełnosprawnych oraz studenci z programu Socrates.

Członkowie tych grup nie mają żadnego wpływu na przynależność do danej grupy, ale wpływu takiego nie mają również władze campusu, prócz tego, że muszą wyrazić zgodę na przyjęcie studenta do społeczności akademickiej. W rozdziale poświęconym charakterystyce badanej społeczności można dokładnie prześledzić liczbę studentów każdej z tych grup.

Mimo, iż niepełnosprawność większości studentów jest niewidoczna, to władze Uniwersytetu prowadzą ważną akcję propagującą i informującą o istnieniu takiej grupy. Wśród pracowników Student Service znajduje się osoba specjalnie oddelegowana do pracy z niepełnosprawnymi. Organizuje się spotkania i grupy wsparcia, wielu studentów zgłasza swoją gotowość pomocy osobom niepełnosprawnym. Wśród studentów niepełnosprawnych największą uwagę zwracają osoby z widoczną niepełnosprawnością, poruszający się o kulach, na wózkach inwalidzkich, czy źle widzący, przy nich zawsze znajdują się opiekunowie-studenci służący im wszelką pomocą.

Campus jest doskonale przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, dogodne dojazdy, szerokie drzwi, windy, specjalne mieszkania i kuchnie. Stworzono najlepsze warunki do samodzielnego funkcjonowania.

W Uniwersytecie działa specjalna organizacja DUSSD (Durham University Service for Students with Disabilities) z filią w Stockton, zrzeszająca wszystkich chętnych studentów niepełnosprawnych. Jej celem jest umożliwienie jak najpełniejszej integracji studentów niepełnosprawnych ze środowiskiem studenckim oraz możliwość korzystania z wszystkich propozycji życia akademickiego, ale także spotkanie się w gronie osób borykających się z podobnymi przypadkami niepełnosprawności, czy z osobami udzielającymi duchowego wsparcia. Oczywiście oferta pomocy jest przyjmowana indywidualnie przez każdego ze studentów niepełnosprawnych, mogą również odmówić korzystania z pomocy.

Kolejną grupą przebywającą w Uniwersytecie wyróżniającą się swoim statusem wśród innych studentów, stanowią osoby studiujące w ramach programu Socrates. Pojawiają się w Stockton dzięki współpracy władz campusu z innymi uniwersytetami z Europy. Wyróżniają się oni przede wszystkim słabszą znajomością języka angielskiego (obok Studentów Międzynarodowych przyjeżdżających na studia do Wielkiej Brytanii) oraz możliwością płynnego porozumiewania się językiem ojczystym.

Jest to grupa osób bardzo dobrze poinformowana o charakterze swoich studiów, bowiem przedstawiciele administracji od kilku miesięcy przekazywali im najważniejsze informacje dotyczące studiów. Jednak zaskoczeniem dla niektórych respondentów z grupy programu Socrates był sam campus, niektórzy dopiero przed samym przyjazdem, kupując bilety lotnicze, bądź autobusowe dowiadywali, o tym, że Stockton Campus nie jest położony w Durham.

Władze campusu, poprzez specjalną osobę wyznaczoną do kontaktów ze studentami programu Socrates starały się jak najlepiej ich przyjąć oraz

zintegrować z rodzimymi studentami. W czasie pierwszego tygodnia pobytu zorganizowano spotkania ze specjalnymi tutorami zajmującymi się studentami z poszczególnych krajów europejskich, z profesorami uczelni, którzy prowadzili krótkie wykłady o sposobach studiowania w Wielkiej Brytanii oraz o zasadach i przepisach obowiązujących w Uniwersytecie, odbywały się spotkania z władzami poszczególnych college'ów oraz z kapelanami. Każdy ze studentów stał się pełnoprawnym członkiem jednego z college'ów, a studenci ze Stockton oprowadzali grupy po kampusie, wspólnie uczestniczyli w wycieczce do Durham oraz w przyjęciu powitalnym na cześć przyjezdnych studentów. Na początku pobytu oraz na kilka dni przed wyjazdem pierwszej grupy do domów zorganizowano dwa spotkania wszystkich studentów z programu Socrates, Uniwersytet zaproponował studentom wspólną kolację oraz poczęstunek przedświąteczny.

Mimo tych wszystkich zabiegów studenci z programu Socrates w bardzo niewielkim stopniu czuli się zintegrowani ze społecznością studencką. Najbardziej zintegrowały się te osoby, które mieszkały w domach studenckich, większość jednak mieszkała poza kampusem w wynajętych prywatnych pokojach. Być może odległość pomiędzy miejscem zamieszkania a kampusem oraz koszty związane z przejazdami były przyczyną rzadkiego uczestnictwa w imprezach proponowanych przez college. Studenci czuli się częścią grupy programu Socrates, wspólnie spędzali czas, odwiedzali się, spotykali się na posiłkach (w wynajmowanych domach lub w restauracjach) lub wychodzili do pubów. Rzadko odwiedzali Rocket Union, który wydawał im się zbyt mało „brytyjski”, żaden z respondentów nie uczestniczył regularnie w zabawach organizowanych przez studentów – jako przyczynę podawali zbyt dużą odległość od domów lub dużą różnicę wieku między nimi, a studentami ze Stockton. Sporadycznie bawili się we wtorkowe wieczory podczas organizowanych koncertów karaoke. Wielu studentów rezygnowało z aktywnego uczestnictwa w zorganizowanym życiu studenckim ze względu na wysokie nakłady finansowe, jakich wymagały. Większość studentów programu Socrates czuła się częścią życia akademickiego kampusu, bowiem aktywnie i równoprawnie z rodzimymi studentami uczestniczyła w wykładach i seminariach z wybranych przedmiotów. Przeważnie nie byli członkami żadnych stowarzyszeń, co spowodowane było zbyt krótkim okresem pobytu, tylko osoby pozostające na cały rok akademicki zapisywały się do organizacji studenckich (dwie osoby spośród respondentów należały do akademickiego Chóru).

Studenci grupy Socrates ulegli wewnętrznemu podziałowi, można było wyróżnić dwie grupy, do pierwszej należały osoby pochodzące z Francji (było ich 15 osób) do drugiej pozostali uczestnicy programu. Nikt z respondentów nie umiał wytłumaczyć takiego stanu rzeczy, z obserwacji wynika jednak, że studenci francuscy, jako najliczniejsza grupa najczęściej porozumiewali się swoim ojczystym językiem, nie dopuszczając do siebie osób, które nim nie mówiły.

Europejscy studenci zwrócili szczególną uwagę na stosunki panujące pomiędzy wykładowcami i studentami, które zdawały się być bardzo nieoficjalne, przyjacielskie. Studenci zwracali się do wykładowców po imieniu, nie obawiali się wyrażać swoich, często bardzo kontrowersyjnych poglądów.

Pytani o problemy studentów ze Stockton, studenci z grupy Socrates, wskazali przede wszystkim na nadużywanie alkoholu przy okazji różnych imprez organizowanych przez college, ale także podczas codziennych spotkań w pubie Rocket Union. Jeden z respondentów uważał, że studenci z kampusu tworzą bardzo zwartą społeczność, która nie chce dopuścić do siebie osób o innych, specyficznych cechach. Osobie tej bardzo trudno było zintegrować się z grupą osób, z którą wspólnie zajmował apartament w domach studenckich, jednak wśród osób mieszkających z innymi studentami był to przypadek odosobniony.

Kategoria grup półformalnych pozwala odnaleźć w społeczności kampusu te grupy, których istnienie zależy od każdej ze stron systemu akademickiego – tak od władz Uniwersytetu, jak i samych studentów.

Do kategorii grup półformalnych należą grupy seminaryjne, grupy badawcze (obie związane z kierunkiem studiów), stowarzyszenia studentów oraz drużyny sportowe.

Wcześniej grupy wykładowe zaliczono do grup formalnych, powstających niezależnie od woli studentów, z tej kategorii wywodzą się grupy seminaryjne i grupy badawcze, które jednak należą do kategorii grup półformalnych, bowiem zależą od woli studentów. Każda osoba uczestnicząca w kursie z danego przedmiotu ma obowiązek samodzielnego zapisania się do odpowiednich grup seminaryjnych, ich wybór uzależniony jest od godziny i wolnych miejsc. Zapisu tego dokonuje się w pierwszym tygodniu nauki, na kartkach wywieszonych na tablicy ogłoszeń znajdujących się na parterze Ebsworth Building. Grupy seminaryjne mają swój limit miejsc, najczęściej składają się z 16-18 osób. Studenci z wyższych lat studiów bardzo dokładnie wybierają grupy, do których zapisują się, najczęściej te, do których już należeli znajomi lub też zapisywali się razem ze znajomymi. Studenci z pierwszego roku zazwyczaj zapisują się na pierwszą wolną listę, której godziny zajęć nie kolidowały z innymi obowiązkami.

Respondenci bardzo dużą wagę przypisywali swoim grupom seminaryjnym, dzięki nim mogli utrzymywać bliższy kontakt z osobami, z którymi nie mieli okazji się widywać, pomimo studiowania na tym samym roku i wydziale.

W roku akademickim studenci mają obowiązek przygotowania tzw. projektów badawczych, nad którymi pracują zespoły 4-10 osobowe. Tworzą się one albo z osób uczestniczących w grupach wykładowych (czyli z liczniejszej grupy) albo w grupach seminaryjnych. Dobór osób do zespołu jest dowolny, dokonywany przez samych studentów, lub w przypadku nieporozumień - przez nauczycieli, ale za zgodą studentów, zespoły te muszą zostać zatwierdzone przez wykładowców, a w

niektórych przypadkach potwierdzone przez sekretariaty wydziałów. Trwałość takich grup zależy od rodzaju projektu, najczęściej jest to okres jednego semestru lub roku akademickiego.

Stowarzyszenia oraz grupy sportowe są niezależne od wydziałów, a prócz niektórych drużyn sportowych, nie odnoszą się one również do podziału na college. Powstają z pomysłu studentów lub są kontynuacją istniejących wcześniej stowarzyszeń, do drużyn sportowych zapisują się osoby zainteresowane daną dyscypliną.

Stockton Campus przejął tradycje zakładania stowarzyszeń i klubów, studenci prowadzą filie działających już w Durham, inne powstały samodzielnie w kampusie. Istnieje pełna dobrowolność wyboru stowarzyszenia oraz późniejszego uczestnictwa w jego spotkaniach i działalności.

W roku 2001 na terenie Stockton działało dwadzieścia pięć stowarzyszeń i klubów oraz siedem drużyn sportowych (pięć przy college'u George Stevensona i dwie przy college'u John Snow), w następnych latach, zależnie od zainteresowania ma powstać jeszcze dziewięć drużyn.

Respondenci najczęściej stawali się członkami stowarzyszeń i klubów dzięki organizowanemu przez JCR tzw. Freshers Fair. Są to dwa dni podczas Freshers Week (odbywającego się na początku roku akademickiego), w trakcie których odbywają się „targi” stowarzyszeń, klubów i drużyn sportowych. Ich reprezentanci przygotowują swoje stoiska w największej sali Rocket Union, wylepiają je plakatami, rozdają ulotki i małe prezenty, odbywają się krótkie pokazy niektórych stowarzyszeń. Duża sala dyskotekowa wypełniona jest studentami, a każdy pierwszoroczny student przychodzi tu, ponieważ jest to jego pierwszy kontakt z innymi studentami. Nierzadko przychodzą również wykładowcy oraz pracownicy Student Service. Każdy może się zapisać do wybranego przez siebie stowarzyszenia, ale nie ma obowiązku.

Wielu studentów z wyższych lat studiów jest pozytywnie zaskoczonych ilością oraz różnorodnością oferowanych propozycji, które zwiększają się z każdym rokiem.

Stowarzyszenia i kluby działają na kilku płaszczyznach zainteresowań. Istnieją stowarzyszenia dla osób zainteresowanych pogłębieniem swojej wiedzy z przedmiotów wykładanych w kampusie, są to Stowarzyszenia Antropologów, Psychologów i Ekonomistów. Podstawą powstania większości stowarzyszeń są wspólne zainteresowania, do najaktywniej działających należą: *Dramatyczne*, które od kilku lat corocznie przygotowuje jedno przedstawienie; *Chór*, którego członkowie biorą udział w uroczystościach kampusu np. koncerty w katedrze w Durham, wieczór kolęd; *Orkiestra*, dopiero przygotowująca się do publicznych występów; *Salsa* wspólna nauka i wieczory taneczne miłośników salsy.

Istnieją stowarzyszenia, których członków łączą wspólne cechy, korzenie, pochodzenie, są to stowarzyszenia religijne: Chrześcijańskie, Islamskie, Żydowskie, etniczne: Azjatyckie, Afrokaraibskie, mniejszości seksualnych: LGB (Lesbian, Gay, Bisexual).

Kluby sportowe oferują możliwość wspólnego uprawiania sportów, które nie są reprezentowane przez drużyny sportowe college'ów. Można stać się członkiem klubu Badmintona, Żeglarskiego, Golfa, Wioślarskiego, Nurków, Karate „Shukokai”, Squasha, dużą popularnością wśród studentek cieszy się przynależność do klubu wspierającego drużyny sportowe – Cheerleaders.

Działają również stowarzyszenia, którego cel nie do końca jest wyjaśniony, albo się go nie ujawnia, albo sami członkowie nie są go pewni. Stowarzyszenie *Assassins*, którego członkowie wspólnie grają w gry komputerowe, *Tetsudo*, którego członków łączą wspólne zainteresowania militarne, *Art Appreciation* skupiające miłośników sztuki. Drużyny sportowe trenujące w Stockton podlegają nadzorowi Przedstawiciela Sportowego z Junior Common Room każdego z college'ów. Istnieją drużyny sportowe w obrębie każdego college'u, które odbywają wspólne sparingi, ale jednocześnie funkcjonuje wspólna reprezentacja campusu, która rywalizuje z drużynami innych college'ów uniwersyteckich (jednocześnie niektórzy gracze wchodzi w skład drużyny reprezentującej Uniwersytet na spotkaniach zewnętrznych z innymi uniwersytetami). Ten system ma ulec zmianie wraz z rozwojem i wzmocnieniem drużyn poszczególnych college'ów campusu, gdy będą wystarczająco silne, by samodzielnie stawić czoła reprezentacjom innych college'ów.

Można uczestniczyć w następujących zajęciach sportowych: Męska Piłka Nożna, Rugby, Hokej, Koszykówka oraz Żeński Hokej, Siatkówka i Rugby.

Osiągnięcia sportowe są powodem do dumy każdego członka campusu, mimo, iż drużyny istnieją bardzo krótko, osiągnęły znaczące sukcesy, a co roku ich standard podnosi się. Do największych sukcesów zaliczyć można zwycięstwo mężczyzn w rozgrywkach uniwersyteckich w rugby w sezonie 1999-2000, oraz w tym samym roku drugie miejsce drużyn kobiet w rugby i siatkówce.

Uniwersytet w Durham podjął inicjatywę przyłączenia się do budowy Centrum Sportów Wodnych (wraz z lokalnymi władzami oraz Uniwersytetem Teesside), które położone jest na rzece Tees, zostało oficjalnie otwarte w 2001 roku. Jest to jedyny miejsce na północy kraju, gdzie można uprawiać sporty wodne na tak wysokim poziomie, m.in. znajduje się tam slalom wysokogórski dla kajaków. Władze Uniwersytetu wierzą, że dzięki nowemu centrum sportowemu dojdzie do większego zbliżenia studentów ze Stockton i Durham.

Stowarzyszenia, kluby i drużyny sportowe komunikują się ze swoimi członkami oraz przekazują informacje o spotkaniach sportowych całej społeczności campusu przez pocztę e-mail oraz zamieszczając program rozgrywek w gazetach *Palatinate* i *Palatinate South*.

Respondenci z pierwszego roku, jako jeden z powodów, dla których należą do różnych stowarzyszeń wymieniali możliwość poznania osób ze starszych lat studiów, choć często zdarza się, że najmłodszy są dyskryminowani i wyznacza im się dużo mniej znaczące zadania. Dla

wielu jest to jednak jedyna możliwość poznania grupy osób, do których w innych okolicznościach nie mogliby należeć.

Wszyscy respondenci wskazali na mecze między college'ami jako czynnik integrujący społeczność college'u, a jednocześnie na mecze całego campusu przeciwko innym college'om jako czynnik integrujący całą społeczność studentów Stockton. Dzięki temu wytwarza się specyficzna atmosfera, w której każdy może wzmocnić swoje poczucie integracji wewnątrz mniejszej grupy, ale jednocześnie czuje swoją przynależność do większej grupy osób tworzących specyficzną, choć wyodrębnioną z całości społeczność.

Na dziesięciu respondentów dziewięciu należało przynajmniej do jednego stowarzyszenia, w tym trzy osoby należały również do drużyny sportowej. Dwie osoby regularnie uczestniczyły w spotkaniach Stowarzyszenia Dyskusyjnego w Durham (którego mówcą był między innymi premier Wielkiej Brytanii).

Pracownicy Uniwersytetu biorący udział w badaniach wskazywali na bardzo ważną rolę grup tutorialnych, do których należy każdy ze studentów, ciekawy był jednak fakt, że żaden ze studentów nie czuł się częścią takiej grupy, a system opiekunów traktowali w kategoriach indywidualnej pomocy.

Wiele osób podkreślało fakt bardzo intensywnej rozbudowy wszelkich organizacji i grup studenckich powstających z inicjatywy studentów. W początkowej fazie istnienia campusu władze musiały wyznaczyć specjalną osobę z działu administracyjnego, która zajmowała się organizowaniem zrzeszeń studentów oraz zachęcaniem do uczestnictwa w niej. Obecnie ta funkcja została zniesiona, a studenci sami angażują się i tworzą różne formy aktywności poza nauką.

Wszyscy respondenci, pracownicy i studenci, dowodzą, że najważniejszy dla rozwoju i sprawnego funkcjonowania grup półformalnych jest dłuższy czas, jakiego wymaga tworzenie struktur każdej społeczności.

Grupy nieformalne powstają niezależnie od władz uniwersytetu, zależą tylko od chęci poszczególnych studentów. Są to grupy osób połączonych więziami przyjaźni i koleżeństwa, wspólną zabawą. Tworzą się ponad wszelkimi podziałami jakie są narzucone społeczności campusu, niemniej jednak nie można nie docenić wpływu, jaki te podziały mają na tworzenie się grup. Częstotliwość wspólnych spotkań, podobieństwo problemów, wspólna sytuacja życiowa – to warunki, jakie tworzy specyficzne, pośrednie oddziaływanie władz campusu. Łatwiej bowiem wybrać krąg najbliższych przyjaciół, czy znajomych z grupy osób, które spotyka się najczęściej. Takie grupy połączone osobistymi relacjami są często pochodną uczestniczenia ich członków w innych grupach społecznych, tych formalnych i półformalnych.

Respondenci najczęściej wskazują na domy studenckie jako miejsce pierwszego kontaktu ze swoimi późniejszymi przyjaciółmi, których prócz wspólnego mieszkania łączą także upodobania, czy sposób spędzania wolnego czasu.

Obserwując społeczność kampusu można było zauważyć pewne wyróżniające się grupy osób, które łączyły wspólne sprawy. Na Wydziale Studiów Europejskich, którego studenci byli poddani najgłębszej obserwacji, badacz zauważył jedną wyróżniającą się grupę. Było to pięć studentek drugiego roku studiów, które najczęściej wspólnie spędzały czas między zajęciami oraz wspólnie uczestniczyły prawdopodobnie we wszystkich zajęciach. Jak wynikało z przeprowadzonych wywiadów, były to osoby, które połączyła pasja taneczna oraz mieszkanie w domu studenckim, a później wspólne wynajęcie mieszkania poza campusem. Studentki te charakteryzowały się niecodziennym ubraniem (np. często nosiły specjalne skarpety używane przez tancerzy), bardzo głośnym zachowaniem. Mimo, że kontaktowały się z innymi studentami, rzadko zdarzało się by przyłączał się do nich ktoś obcy lub by same rezygnowały ze swojego towarzystwa na korzyść innej grupy. W kampusie wyróżniały się jeszcze kilka podobnych grup.

Nie należy jednak sądzić, że grupy przyjaciół, czy znajomych wyróżnić można jedynie ze względu na ich specyficzne cechy, wielu respondentów przyporządkowało się do grup przyjacielskich, które jednak nie wyróżniały się w życiu publicznym.

Grupami bardzo krótkotrwałymi są te, które wspólnie wyjeżdżają na wycieczki. JCR często organizują wspólne wyjazdy na uroczystości do Durham (np. zwiedzanie katedry nocą przy blasku świec, koncerty chórów uniwersyteckich), do Edynburga, Yorku, Londynu, Paryża. Takie wyjazdy pozwalają na poznanie osób, których do tej pory nie znało się, na bliższe poznanie wykładowców i pracowników biorących udział w takich wyprawach. Wycieczki są dogodną możliwością poznania miejsc dla biedniejszych studentów, bowiem są one dofinansowywane przez poszczególne wydziały. Największą popularnością cieszą się wyjazdy do Londynu i Paryża organizowane od trzech lat przez Wydział Studiów Europejskich. Wykładowcy i studenci wspólnie układają program, zawierający wspólne zwiedzanie oraz wspólne spędzanie wolnego czasu. Takie wycieczki pozwalają na integrację studentów z poszczególnych lat studiów, ale także integrację ze swoimi wykładowcami, których można poznać w innych, pozaakademickich i nieoficjalnych warunkach.

FORMY KOMUNIKOWANIA ZBIOROWOŚCI

Celem władz Uniwersytetu w Durham jest najlepsza i najskuteczniejsza komunikacja wewnątrz struktur uniwersyteckich, pomiędzy wykładowcami, wykładowcami a studentami, studentami, tymi grupami i administracją. W początkowym okresie istnienia Uniwersytetu, przy niewielkiej liczbie osób tworzących społeczność możliwe było porozumiewanie „face to face”, jednak wraz z rozwojem i powiększaniem liczby osób uczestniczących w wymianie informacji komunikacja przybrała formy pośrednie.

Podstawowymi kanałami przekazu informacji na Uniwersytecie są: wydawane gazety, informacje zamieszczane na ścianach i w gablotach, na bieżąco aktualizowane strony internetowe oraz poczta elektroniczna. Uniwersytet Durham pielęgnuje najstarszą tradycję wydawania gazety uniwersyteckiej w Wielkiej Brytanii. *Durham University Journal* wydawany jest nieustannie od 1 lipca 1876, jako oficjalna gazeta Uniwersytetu redagowana przez zespół wydawców oraz pracowników i studentów⁵. Jest to prestiżowa gazeta Uniwersytetu, jednak jej egzemplarze nie docierają do Stockton Campus i są dostępne jedynie w głównym kampusie.

Kolejną inicjatywę wydawania gazety podjęli studenci w roku 1948 (pierwszy egzemplarz *Palatinate*), określając ją jako „niezależną gazetę studentów Durham”. Gazeta wydawana jest dwa razy w tygodniu w czasie trwania trymestrów, ma formę gazety dziennej, na cienkim papierze w objętości około 20 stron. Zawiera informacje o wydarzeniach uniwersyteckich, o wydarzeniach na innych uniwersytetach, doniesienia sportowe oraz z życia poszczególnych college'ów, recenzje filmowe i teatralne, informacje o wydarzeniach kulturalnych w regionie, listy czytelników, reportaże. O jej komercyjnym charakterze świadczą zamieszczane płatne reklamy.

Magazynem prenumerowanym przez bibliotekę w Stockton jest wydawany przez Centrum Informacyjne Uniwersytetu informator dla absolwentów *Durham First*. Jest to gazeta o bardzo wysokim prestiżu, ukazująca się raz w semestrze od 1995 roku. Drukowana na kredowym papierze przez profesjonalny zespół redakcyjny, zamieszcza również artykuły wykładowców oraz sławnych osobistości związanych z Uniwersytetem. Jej głównym zadaniem jest utrzymanie łączności z absolwentami, szczególnie tymi, którzy swoją wysoką pozycją podkreślają i podnoszą prestiż samego Uniwersytetu. Wydawcy nie ukrywają, że jednym z głównych zadań gazety jest znalezienie przyszłych sponsorów Uniwersytetu wśród absolwentów oraz jego promocja w kręgach przedsiębiorców (świadczą o tym zamieszczane reklamy na temat usług oferowanych przez Uniwersytet – prowadzenia badań zleconych, organizowania konferencji, wypoczynku w wielowiekowych pomieszczeniach).

Gazetami ściśle związanymi z istnieniem społeczności Stockton Campus są *USC News* (wydawano sześć numerów w latach 1995-1996) oraz ich kontynuacja wznowiona w 2001 roku *Palatinate South*. Pierwsza z nich była bardzo chaotycznie ułożoną gazetką o formacie małego zeszytu, kserowana i bez zdjęć. Była jednak pierwszą taką inicjatywą wśród studentów filii, redagowana wyłącznie przez studentów, zawierała krótkie, publikowane anonimowo artykuły, które traktowały o życiu akademickim i najważniejszych wydarzeniach w kampusie.

⁵ C.E. Whiting, *The University of Durham 1832-1932*, The Sheldon Press, London 1932, str. 288

Rok 2001 okazał się przełomowy dla wielu nowych inicjatyw w kampusie, nie tylko rozpoczęły działalność dwa różne college, ale również postanowiono wznowić gazetę. Nowe numery (w okresie przeprowadzania badań wydano dwa) *Palatinate South* otrzymały formę miesięczników wydawanych na dobrym papierze, z dużą ilością kolorowych zdjęć. Pierwszy numer w dużej części powstał dzięki osobom zaangażowanym już wcześniej w działanie kampusu (przewodniczący college'ów, osoby z najstarszych lat studiów), w drugim możemy zauważyć większe zainteresowanie innych studentów, którzy zaangażowali się w działalność gazety (kilkukrotnie odbywały się spotkania redaktorów z chętnymi do współpracy, o czym informowano wszystkich studentów za pomocą e-maila).

Autorzy tekstów posługują się językiem bezpośrednim, ale eleganckim, bez kolokwializmów, nienazbyt młodzieżowym. Gazeta ma przejrzystą szatę graficzną, z wyraźnie oddzielnymi działami, zaznaczonymi w spisie treści (rozbudowywanym z każdym wydaniem). Okładka oraz pierwsze strony poświęcone są aktualnym wydarzeniom w kampusie oraz na Uniwersytecie. Zamieszcza się tu reportaże z wydarzeń związanych z życiem akademickim, reportaże o zdrowiu (w dostępnych badaczowi numerach zamieszczono obszerne dwustronicowe artykuły na temat kontroli oraz zapobieganiu chorobom nowotworowym narządów płciowych kobiet i mężczyzn) oraz o problemach życia studenckiego – narkotykach, alkoholu, czy niespłaconych kredytach. Kolejny dział poświęcony jest lesbijkom, gejom i biseksualistom – gdzie zamieszczone są informacje o różnych możliwościach uczestniczenia w zorganizowanym życiu społecznym tych grup (jedynie w Durham istnieje Stowarzyszenie Lesbijek, Gejów i Biseksualistów LGB). Następnie drukowane są reportaże z imprez organizowanych przez studentów w Rocket Union lub w okolicznych klubach nocnych (jeden z takich klubów jest oficjalnym sponsorem gazety). Dalej znaleźć można informacje o działających stowarzyszeniach i klubach studenckich oraz o działalności władz każdego z college'ów. Na środkowej, rozkładanej stronie znajduje się kalendarium wydarzeń kulturalnych w Uniwersytecie i w okolicy na najbliższy miesiąc. Każde z dotychczasowych wydań zawierało artykuł lub wywiad ze znaną lub interesującą osobą związaną z Uniwersytetem lub z regionem. Również studenci z zagranicy lub studenci wyjeżdżający z kampusu w ramach programu Socrates mają swoją rubrykę, zamieszczają w niej opisy pobytów za granicą lub przeżycia związane z przyjazdem i studiowaniem na uczelni w Wielkiej Brytanii. Każde wydanie zakończone jest szczegółowym harmonogramem rozgrywek sportowych wszystkich college'ów oraz drużyn uniwersyteckich.

Redaktorzy przyjęli bardzo interesującą formę informacji poprzez publikowanie zdjęć osób piszących artykuły, władz poszczególnych college'ów, członków drużyn sportowych. Ułatwia to rozpoznawanie osób ważnych dla życia społeczności studenckiej. Wzajemna identyfikacja umożliwia szybszy kontakt z wieloma osobami, bez zbędnych

nieporozumień, czy zadawania kłopotliwych pytań – zbliża do siebie studentów.

Najciekawszą, niespotykaną przez badacza na innych Uniwersytetach, formą ściennej komunikacji są tablice ze zdjęciami studentów, władz uczelni lub upamiętniające ważne wydarzenia. W Holliday Building można znaleźć zdjęcia z ceremonii wmurowywania kamienia węgielnego przez sir Petera Ustinova, z otwarcia kampusu przez królową Elżbietę II, czy udokumentowanie kolejnych wizyt członków rodziny królewskiej. Znajdują się tam również zdjęcia zbiorowe pierwszych studentów kampusu oraz pierwszych pracowników.

Od 1998 roku wprowadzono zwyczaj tworzenia specjalnych gablot zawierających zdjęcia (paszportowe) wszystkich pracowników i studentów kampusu. Zdjęcia pracowników administracji znajdują się przy Recepcji głównego budynku, każde z nich jest podpisane imieniem i nazwiskiem oraz pełnioną funkcją.

Wydziały tworzą takie tablice dla swoich pracowników i studentów, i umieszczają je przy swoich sekretariatach. Jedna tablica obejmuje wszystkich nauczycieli wydziałowych i jest stale aktualizowana, tablice ze zdjęciami studentów obejmują poszczególne lata studiów, uwzględniając studentów brytyjskich oraz zagranicznych, z wyjątkiem studentów z programu Socrates. Pomysł ten wzbudza szczególne zainteresowanie i aprobatę studentów przyjeżdżających właśnie na krótsze wymiany, ułatwia on bowiem poznanie wszystkich studentów lub umożliwi niekłopotliwe sprawdzenie zapomnianego imienia kolegi. Wszyscy studenci są zadowoleni z informacji o pracownikach i nauczycielach, rzadko spotyka się osoby, które nie znałyby pracowników swoich wydziałów, nawet jeśli nie miały z nimi bezpośredniego kontaktu. Zwyczaj ten umożliwi bardziej otwarte i bezpośrednie kontakty, poszerza również krąg osób należących do tej samej społeczności, pozwala na łatwiejszą identyfikację w obcym środowisku. Studenci i nauczyciele mogą identyfikować osoby z kampusu na uroczystościach odbywających się poza nim, nawet jeśli są to kontakty jedynie bardzo oficjalne przez rozpoznanie wzrokowe i wymianę ukłonu (co miało miejsce w trakcie pobytu badacza wraz z grupą innych studentów w głównym kampusie).

Uniwersytet w Durham jest placówką całkowicie skomputeryzowaną, internetowa sieć informatyczna jest bardzo rozbudowana i powszechnie dostępna studentom. Na Uniwersytecie stworzono trzy formy komunikacji poprzez sieć internetową, są to: ogólnodostępne strony www⁶, kodowane strony DUO (Durham University Online) oraz komunikacja przez pocztę elektroniczną⁷.

System wewnętrznej komunikacji tworzony jest przez specjalnie w tym celu powołany zespół „Internal Communication” (komunikacja

⁶ „Strony World Wide Web (WWW) są prostym sposobem udostępniania danych magazynowanych w Internecie.”, za: A. Kennedy, Internet, Pascal 1999, str. 21

⁷ „poczta elektroniczna (e-mail) to sposób przekazywania plików tekstowych pomiędzy komputerami”, za: A. Kennedy, Internet, Pascal 1999, str. 21

wewnętrzna), którego zadaniem jest stałe aktualizowanie stron WWW, nawiązywanie kontaktów z innymi placówkami oświatowymi oraz umieszczanie linków do ich stron WWW na stronach Uniwersytetu, tworzenie i przysyłanie grupowych wiadomości e-mail, elektroniczny kontakt ze studentami.

Ogólnodostępne strony uczelniane są stworzone z wielką dokładnością, czytelnie, w sposób przejrzysty i prosty w obsłudze. Można na nich znaleźć podstawowe informacje dotyczące funkcjonowania struktury Uniwersytetu. Poczynając od najważniejszych informacji, można zagłębiać się w interesujący czytelnika temat, przechodząc na kolejne podstrony i dołączane odsyłacze do innych, podobnych tematycznie stron (tzw. linki).

Na stronę główną Stockton Campus można wejść przez link zamieszczony na podstronie college'ów i wydziałów, jak również wpisując jej bezpośredni adres. Jest ona skonstruowana podobnie jak strona główna Uniwersytetu, umieszczone jest tam zdjęcie Holliday Building oraz adres filii. Poprzez linki możemy wejść w poszczególne obszary informacji o kampusie, będą to: 'Information for Perspective Students' jest wstępem do wszystkich koniecznych informacji potrzebnych osobom zainteresowanym studiowaniem w Stockton: o wymaganych kwalifikacjach, o odrębnym systemie rekrutacyjnym dla mature students, o organizacji życia studenckiego, o możliwości uzyskania stypendiów i pomocy finansowej, o warunkach mieszkaniowych, o planowanych Dniach Otwartych, o Dziale Doradztwa Pracy. Kolejne główne linki to: 'Request Information' jest to specjalny formularz, dzięki któremu można zadawać pytania na dowolne tematy dotyczące Uniwersytetu, 'Campus Information' ogólne informacje o kampusie, o jego położeniu, możliwościach dojazdu, 'International Students' informacje dla studentów spoza Wielkiej Brytanii, 'Staff and Students Resources' zawiera informacje dotyczące wszystkich udogodnień dla pracowników i studentów: zaplecza technologicznego, instytucji służących studentom: Działu Doradztwa Pracy, Recepcji, Student Service, najnowocześniejszego Instytutu im. Wolfsona, college'u George'a Stephensona i Johna Snow, ale także informacje dla absolwentów i sponsorów (o osiągnięciach naukowców ze Stockton). Ciekawym, z punktu widzenia komunikacji i wymiany aktualnych informacji, jest systematycznie modernizowany link 'Latest News' z najnowszymi wiadomościami, archiwum i bezpośrednią pocztą do redaktorów. Strony z tego obszaru informacyjnego tworzone są przez profesjonalny zespół redaktorski, zamieszczają wszystkie najważniejsze informacje o bieżących wydarzeniach z oficjalnego życia kampusu, o problemach i sukcesach, jakie są udziałem studentów i pracowników. Wiadomości z poprzednich semestrów przechowywane są w archiwum i można do wszystkich bezpośrednio dotrzeć.

Taki system aktualizowanych wiadomości o wydarzeniach oraz informacje uwzględniające wszelkie zmiany w strukturze i zasadach funkcjonowania Uniwersytetu, pozwalają pracownikom i studentom w

pełni uczestniczyć w życiu społeczność akademickiej. Niezależnie od tego, czy są wciąż studentami, czy absolwentami, czy może przebywają za granicą, mogą nieustannie czuć się zintegrowaną częścią Uniwersytetu. System DUO (Durham University Online) służy wyłącznie do kontaktu pomiędzy aktywnymi członkami Uniwersytetu, posiadającymi stworzone przez Dział Techniczny konto użytkownika. Jest to tzw. „the learning environment software”, czyli strona służąca celom wyłącznie naukowym. System ten jest formą kontaktu i wymiany informacji pomiędzy nauczycielami i studentami, powszechnie wykorzystuje się go, by ułatwić studentom naukę. Większość nauczycieli zobowiązuje się do umieszczania w formie elektronicznej dokumentów związanych z prowadzonymi przez nich wykładami (na których obecność nie jest obowiązkowa). Dzięki temu można tu znaleźć wszystkie materiały opracowane przez wykładowców, a potrzebne do egzaminów lub esejów. Taki wewnętrzny i ograniczony środek przekazu pozwala na wytworzenie się ekskluzywnej grupy osób dopuszczanej do pewnych, niedostępnych innym źródeł informacji (np. system ten nie został udostępniony studentom z programu Socrates przebywających w kampusie jedynie semestr). Aby stać się użytkownikiem wewnętrznej sieci komputerowej Uniwersytetu potrzebny jest osobisty numer identyfikacyjny, przyznany studentowi przy rejestracji, do którego każdy tworzy własne hasło dostępu (nie jest to jednak numer identyfikacyjny umożliwiający dostęp do systemu DUO). Po przeprowadzeniu logowania do sieci każdy rejestruje się na swoim osobistym koncie i staje się indywidualnym użytkownikiem, otrzymuje tylko jemu widoczne informacje na temat stanu konta jego poczty elektronicznej, wykorzystania przyznanego mu miejsca na dysku do zapisywania dokumentów oraz stanu przedpłaty kartek do drukowania (za każdy drukowany dokument należy zapłacić przed wykonaniem tej czynności). Dla osób zarejestrowanych w systemie DUO stworzono również możliwość sprawdzenia swoich ocen otrzymanych z prac końcowych i egzaminów oraz kalendarza przyszłych egzaminów.

Formą bezpośredniego porozumiewania się i przekazywania informacji indywidualnym odbiorcom jest poczta elektroniczna. Każdy student, wraz z osobistym numerem identyfikacyjnym otrzymuje, zarejestrowany w sieci uniwersyteckiej, adres e-mail, składający się z imienia (lub imion) i nazwiska studenta (lub nazwy instytucji) oraz nazwy serwera⁸.

System stworzony przez Uniwersytet umożliwia kontakt z dowolnym członkiem społeczności, by odnaleźć poszukiwaną osobę wystarczy, w skrajnych przypadkach, jedynie znajomość jej twarzy. Dzięki tablicom ze zdjęciami można takiej osoby poszukać na poszczególnych wydziałach i odnaleźć jej imię i nazwisko, do którego wystarczy dodać nazwę serwera uniwersyteckiego, przez taką kombinację nazw można porozumieć się z każdą osobą zarejestrowaną na Uniwersytecie (oczywiście również z

⁸ przykładowy adres studenta to: karolina.koc@durham.ac.uk lub instytucji helpdesk@durham.ac.uk

wykładowcami i innymi pracownikami). Prócz adresów imiennych, istnieją adresy przyporządkowane odpowiednim grupom: bądź to zbiorowości całego Uniwersytetu lub campusu bądź poszczególnym grupom studentów. Adresy tych grup odbiorców tworzone są na podstawie przynależności do poszczególnych wydziałów, poszczególnych roczników w ramach wydziałów, członków jednego z college'ów, studentów z programu Socrates oraz osób należących do poszczególnych stowarzyszeń. Uniwersytet zabezpieczył się przed rozsyłaniem zbyt wielkiej ilości nieodpowiednich e-maili grupowych poprzez umożliwienie wysyłania takich zbiorowych listów jedynie z niektórych, niezablokowanych komputerów.

W celu dokładniejszego zbadania społeczności campusu badacz zapisał się do czterech stowarzyszeń, ale także został przypisany ogólnie do college'u George'a Stephensona. Dzięki temu stał się odbiorcą informacji przekazywanych przez kilka grup nadawców. W czasie badań nad systemem komunikacji poprzez pocztę elektroniczną (tj. od 12 października do 5 grudnia 2001 roku) badacz archiwizował wszystkie listy elektroniczne przesyłane pod jego adresem. Poniżej przedstawiona została analiza rodzaju otrzymanej korespondencji (w wyliczeniach nie wzięto pod uwagę korespondencji osobistej otrzymywanej od przyjaciół i znajomych spoza społeczności campusu).

W okresie prawie dwóch miesięcy badacz otrzymał 217 różnego typu e-maili. Podzielono je według pięciu typów. Najwięcej wiadomości, bo 101 otrzymał od Władz Campusu w formie listów zbiorowych przesyłanych pod adresem odpowiednich grup studentów. Najczęściej były to wiadomości dotyczące spraw organizacyjnych, wykładów gościnnych, o uroczystościach w kampusie (np. uroczystość immatrykulacji, wizyta ministra itp.), ale również informacje o zmienionym, z okazji Świąt Bożego Narodzenia, menu proponowanym przez restaurację uniwersytecką.

Równie duża liczba listów i zawiadomień pochodziła od samorządu college'u George'a Stephensona (choć sporadycznie otrzymywano również korespondencję od college'u Johna Snow). Wśród 56 e-maili nadsyłało przede wszystkim wiadomości o działaniu władz college'u, o oficjalnych spotkaniach członków (tą drogą można było potwierdzić rezerwację biletów na bal oraz oficjalny obiad), o organizowanych przez college w ramach Freshers Week, o wspólnych wyjazdach i wycieczkach, o rozgrywkach sportowych, zwycięstwach i porażkach drużyn. Mniejszą liczbę, 29 listów otrzymano od osób organizujących różnego typu rozrywkę dla studentów (część tych informacji przesyłana była za pośrednictwem samorządu lub Działów Administracji). Były to wiadomości o organizowanych dyskotekach (w Rocket Union oraz okolicznych klubach), o wyjazdach organizowanych dla wszystkich członków campusu.

Badacz otrzymał 19 informacji od stowarzyszeń, do których należał oraz kilka zaproszeń przyłączenia się do innych grup. Pierwsze z nich wysyłały

wiadomości jedynie do swoich członków, drugie wysyłały wiadomości na zbiorowe adresy grup.

Najmniej, bo 12 e-maili pochodziło od władz campusu, ale przesłanych imiennie, tylko do odbiorcy-badacza. Do nich zaliczyć można automatycznie generowane wiadomości z biblioteki (o dostarczeniu zamówionych książek, o konieczności zwrotu książki lub o nałożonej karze za zbyt długie przetrzymywanie), wiadomość o przyznanej kodzie egzaminacyjnym, czy o konieczności kontaktu z władzami wydziału lub pracownikami Działu Administracyjnego.

Ta forma komunikacji jest najszybsza, pozwala bowiem w ciągu kilku sekund od wysłania dotrzeć z informacją do wielkiej rzeszy odbiorców, zapewnia również bezproblemową możliwość odsyłania informacji, a przez to komunikowanie się z nadawcą. Poprzez system zbiorowych e-maili, każdy osoba należąca do społeczności, niezależnie od jej statusu, jest równo traktowana, do wszystkich docierają wiadomości o takiej samej treści. (Oczywiście wymaga to odpowiedniego zaplecza technicznego, niemniej jednak w Stockton Campus studentom ogólnodostępnych jest około 200 komputerów).

PROCESY INTEGRACYJNE ZBIOROWOŚCI STOCKTON CAMPUS

Do czynników wpływających na pełniejszą integrację wspólnoty Stockton Campus zaliczyć można przede wszystkim poczucie przynależności do jednej grupy i obrona jej wobec zagrożeń zewnętrznego, jakimi są inne grupy studentów z Durham, czy osoby ze społeczności lokalnej. Innymi czynnikami będą, zorganizowane sposoby przyjmowania nowych członków do wspólnoty oraz wspólne znaki i symbole, jakimi dana zbiorowość się posługuje.

Obecni studenci campusu, ich poprzednicy oraz następcy niewątpliwie tworzą pewną zwartą grupę osób, silnie odczuwającą swoją odrębność od „innych”. Przede wszystkim jest to odrębność będąca następstwem odległości fizycznej od społeczności studentów głównego campusu. Silny podział „my” – „oni” zrodzony na tej podstawie kultywowany jest od dziesięciu lat istnienia campusu, a podsycany przez stereotypiczne spojrzenie obu społeczności na siebie.

Studenci z Durham postrzegają studentów z filii jako osoby o mniejszych predyspozycjach do studiowania na tak znaczącym Uniwersytecie. Uważają, że odmienny system rekrutacji studentów obniża ogólny poziom i prestiż, a przedmioty nie są wykładane na tym samym poziomie. Studenci ze Stockton uważają studentów głównego campusu za snobistycznych, którzy traktują ich według wcześniej wytworzonego schematu, jako osoby mniej sprawne intelektualnie.

Takie stereotypy funkcjonują również wśród niektórych wykładowców, którzy nie zgadzają się na prowadzenie wykładów w Stockton, uważając tamtejszych studentów za mniej uzdolnionych.

Wrogie poglądy starają się zwalczać pracownicy głównego campusu, którzy byli pomysłodawcami utworzenia filii, jak również pracownicy

administracyjni ze Stockton, którzy wskazują na ważną funkcję jaką filia pełni w społeczności lokalnej, jednocześnie podkreślając ciągle rosnący standard nauki, potwierdzany w badaniach niezależnych komisji państwowych. Również wykładowcy, dzielący swoje obowiązki między dwa campusy, starają się zbliżyć społeczności do siebie, namawiając studentów na wspólne wizyty w kampusach.

Dzięki takim zachowaniom zanikają animozje między społecznościami kampusów, jednak niemożliwe jest całkowite ich zjednoczenie, bowiem każda z nich posiada własne cechy. John Hayword podkreśla, że społeczność Stockton Campus wytworzyła swój niepowtarzalny charakter, który czerpie z tradycji akademickich, ale także z doświadczeń pierwszych studentów tworzących kampus, którzy w większości pochodzili z regionu oraz z rodzin bez tradycji edukacji wyższej, za to wnoszący doświadczenie osób, które w późniejszym wieku otrzymały możliwość dalszego kształcenia. Według niego ten specyficzny charakter odznaczał się większą pracowitością i chęcią do nauki, która wpływała z wcześniejszych doświadczeń zawodowych, pierwsi studenci i wykładowcy tworzyli wspólnotę, która miała poczucie kreowania „nowego bytu”, któremu nadają pierwszy kształt.

Wśród respondentów dwie osoby uważały, że w Stockton jest dużo niższy poziom nauczania studentów, którzy są traktowani bardziej ulgowo, niż studenci w Durham. Wydaje im się, że w Durham panuje większy etos ciężkiej pracy, studenci chcą więcej osiągnąć. Jednocześnie tworzą zamkniętą grupę, która nie chce poznać nowych ludzi ze Stockton uważając ich za gorszych, choć wielu nigdy tu nie było i nie wie nic o kampusie i jego studentach.

Studenci przyjeżdżający do Stockton Campus są wcielani w społeczność uniwersytecką już pierwszego dnia. Każdy nowy student ma obowiązek stawienia się w kampusie w precyzyjnie określonym terminie, powinien bowiem dokonać wszystkich niezbędnych rejestracji wymaganych by stać się pełnoprawnym studentem, ale także powinien brać udział w specjalnie przygotowanym dla niego tygodniu integracyjnym tzw. Fresher Week.

Przy rejestracji na studia każdy otrzymuje identyfikator, służący jako karta członkowska bibliotek uniwersyteckich, Unii Studentów Uniwersytetu (DSU) oraz Unii Studentów Wielkiej Brytanii (NUS). Nowy student zostaje również zaopatrzony w kartę college'u oraz kartę wstępu do Rocket Union. Karty te upoważniają do wstępu na tereny wszystkich ośrodków akademickich, do zniżek przy zapisach do instytucji państwowych oraz zniżek na przejazdy autobusowe między Stockton a Durham.

W ostatnim tygodniu września studenci starszych lat (koordynowani przez osobą z college'u) organizują dla pierwszych roczników tzw. freshers, tydzień wspólnych zabaw. Przede wszystkim przez dwa dni odbywają się „targi” stowarzyszeń, klubów i drużyn sportowych, które prezentują się nowym studentom zachęcając ich do przystąpienia.

Codziennie odbywają się spotkania z władzami campusu, z zarządami college'ów oraz koordynatorami wydziałowymi kursów i wykładowcami. Wieczorami organizowane są wspólne imprezy, za każdym razem proponowana jest inna forma rozrywki. Każdy z college'ów przygotowuje swój własny program, jednak wiele imprez na zewnątrz organizowanych jest wspólnie. Program na cały tydzień każdy z członków college'u otrzymuje pocztą do domu (studenci z programu Socrates otrzymują program w dniu spotkania z przedstawicielami college'ów). W roku akademickim 2001/2002 proponowano następujące rozrywki (w niektóre wieczory studenci mogli dokonać wyboru z dwóch propozycji): - czterokrotnie organizowano spotkania w Rocket Union: dyskotekę, wieczór w pubie, zabawę przebierańców (obowiązywały mundurki szkolne), wybory Miss i Mister Fresher; - dwa wieczory poświęcono na tzw. clubing w Middlesbrough i Stockton; - kolejny wieczór odbywał się w nowowbudowanej dyskotekce Millennium, gdzie studenci mieli zapewniony dojazd autokarami oraz tańsze bilety; - dwukrotnie zaoferowano wyjście do nocnych klubów, studenci mogli nabyć tańszy bilet, dzięki któremu wszystkie napoje były darmowe. Cały tydzień wspólnych zabaw cieszy się wielką popularnością wśród studentów, nie tylko tych z pierwszego roku, każdy stara się wziąć udział przynajmniej w jednym wspólnym wieczorze. Wielu respondentów uważało, że jest to najlepszy sposób na poznanie jak największej liczby osób ze swojego college'u, ale także z całego campusu, przy okazji poznaje się inne ciekawe miejsca w okolicach campusu.

Obserwacja i rozmowy potwierdziły bardzo liczny udział studentów w organizowanych imprezach i spotkaniach. Niektórzy rozmówcy wskazywali na pewną niewłaściwość tworzącej się wówczas atmosfery, bowiem zarządy college'ów, za zgodą władz campusu, starają się zintegrować studentów poprzez wspólne picie alkoholu. Tanie napoje alkoholowe były nieodłącznym elementem każdego wieczoru. Przez to wielu studentów nie uczestniczyło w porannych spotkaniach, czy rozpoczynających się zajęciach.

Tydzień spotkań zakończono wspólną kolacją (formal dinner) wszystkich członków college'u, organizowaną w Waterside Suite (restauracji campusu). Pomimo wysokiej ceny biletu (10 funtów) w uroczystości tej wzięło udział około stu pięćdziesięciu studentów. Na spotkanie zaproszono władze college'u, które zajęły honorowe miejsca przy głównym stole, pozostali uczestnicy mogli wybrać miejsca, musieli to jednak uczynić wcześniej w biurze college'u, ci, którzy nie dokonali rezerwacji byli przydzielani przez Zarząd JCR do dwunastoosobowych stołów.

Obok wspólnych kolacji władze college'u organizują dwa razy w roku bale akademickie, które odbywają się pod patronatem jednego z college'ów, jednak wszyscy studenci mogą wziąć w nich udział. Bale są organizowane w wynajętych salach bankietowych, a uczestnicy zobowiązani są do stroju wieczornego. W tych uroczystościach biorą także udział zaproszeni wykładowcy oraz władze campusu.

Zorganizowaną formą integracji członków campusu, ale także możliwością poznania innych kultur są spotkania przedświąteczne. W czasie przeprowadzania badań zorganizowano wspólnie przez władze obu college'ów „śpiewanie kolęd”, była to uroczystość prowadzona przez protestanckiego pastora, jednak w całej uroczystości wzięli udział również przedstawiciele innych religii, głównie katolicy.

Dużą rolę w integracji społeczności campusu odgrywa Rocket Union. Klub ten, wspólnie zarządzany przez dwa college'e pozwala na spotkania wszystkich studentów. Mimo, iż nie lubiany przez studentów z wyższych lat studiów, cieszy się powodzeniem wśród młodszych. Do najważniejszych imprez organizowanych w Rocket Union należą bardzo popularne sobotnie dyskoteki, które rozpoczynają się o godzinie 22:00 i trwają do 02:00. Czasami są organizowane koncerty „na żywo” grup rockowych. O popularności takich imprez świadczą wyprzedane bilety. Studenci zdają się bardzo zdyscyplinowani i pozytywnie nastawieni, bowiem większość podporządkowuje się wymogom „tematycznym” danej imprezy, i tak na przykład organizowano noc „szalonych uczniów” na której obowiązywały stroje szkolne, czy „noc sekretarek”, „Hollywood”, „Halloween”, gdzie obowiązywały odpowiednie przebrania. Wielu respondentów zwraca uwagę na fakt, że pomieszczenie dyskoteki jest zbyt małe by pomieścić wszystkich chętnych, tłok sprawia, że wiele osób wcześniej wychodzi do domów.

Rocket Union jako pub stanowi miejsce spotkań studentów, którzy przychodzą tu w wolnych chwilach, najczęściej po zajęciach lub wieczorami. Każdy student może zapisać się do Rocket Union, dzięki temu członkostwu, które nie wiąże się z żadnymi dodatkowymi kosztami może wchodzić do pomieszczeń we wszystkich porach, dzięki specjalnym elektronicznym czytnikom kart. Od osób spoza kręgu studentów lub pracowników campusu, przy wejściu wymagane jest zaproszenie od członka. Rocket Union jest uważany przez wielu studentów za bardzo dogodne miejsce spotkań, ze względu na bliskie położenie i niskie ceny, na możliwość spotkania znajomych.

Kilkukrotnie w roku akademicki organizuje się mecze drużyn sportowych. Odbywają się one na różnych poziomach: między college'ami campusu, między studentami i pracownikami campusu między college'ami ze Stockton i Durham. Wszyscy respondenci podkreślają, że wspólne rozgrywanie meczów i wspólny doping przeciw reprezentacjom college'ów z Durham wzmacnia w nich poczucie wspólnoty z całym campusem. Z kolei mecze na poziomie campusu, między college'ami pozwalają identyfikować się z college'em, do którego się należy, z jego społecznością, przy okazji można również poznać tych jej członków, których dotychczas się nie znało. Mecze pomiędzy pracownikami i studentami są traktowane jako doskonała rozrywka pozwalająca lepiej poznać osoby pracujące w kampusie.

SYMBOLE UNIWERSYTECKIE

Uniwersytet w Durham od początku swego istnienia tworzy specyficzne znaki i ceremonie charakterystyczne w swej oprawie tylko dla niego. Symbole, należące do wspólnej, publicznej przestrzeni pozwalają na wzbudzenie i dzielenie się podobnymi emocjami, uczuciami i informacjami, przez co są doskonałą podstawą dla tworzenia zintegrowanej wspólnoty.

Podstawowe ceremonie odbywające się corocznie w Uniwersytecie to immatrykulacja oraz kongregacja.

Immatrykulacja to oficjalne przyjęcie w poczet studentów Uniwersytetu. Odbywa się pod koniec września w kościele parafialnym w Stockton, sama uroczystość nie ma podtekstu religijnego, a wybór miejsca został dokonany ze względu na jego wielkość. Wszyscy studenci pierwszego roku powinni uczestniczyć w uroczystości, są zobowiązani do noszenia „godnego ubrania”.

Studenci mieszkający w domach studenckich wyruszają na uroczystość wspólną procesją prowadzoną przez władze campusu. Po przybyciu są rozdzielani na dwie grupy i zajmują miejsce w jednej z naw kościoła w zależności od przynależności do college'u. Prócz władz campusu, w uroczystości biorą udział także rektor Uniwersytetu, mer Stockton, proboszcz kościoła. Po krótkich przemówieniach przedstawiciele władz campusu wybrani studenci, przedstawiciele obu college'ów podpisują księgę immatrykulacyjną w imieniu wszystkich studentów. Po tym akcie rektor ogłasza przystąpienie do „braci studenckiej” wszystkich przyjętych studentów.

Coroczną ceremonią odbywającą się pod koniec czerwca lub na początku lipca jest kongregacja, czyli uroczyste potwierdzenie i wręczenie dyplomów. Uroczystość ta wymaga obecności wszystkich absolwentów, którzy zobowiązani są ubrać się w specjalne stroje. Jest to uroczystość również odbywająca się w kościele parafialnym w Stockton w obecności władz Uniwersytetu i Campusu, jej oprawa jest bardziej uroczysta od immatrykulacji, a udział w niej biorą także rodziny i przyjaciele absolwentów. Każdej osobie kończącej studia dyplomem dziekan osobiście wręcza dokument, następnie rektor Uniwersytetu wygłasza przemówienie (dostępne później na łamach gazety alumnów).

Obie te uroczystości rozpoczynają się od procesji, na czele której podążają niosąc buławy przedstawiciele obu college'ów, za nimi wchodzi przedstawiciel władz Uniwersytetu – rektor, oraz Campusu – dziekan, jego zastępcy, dyrektorzy wydziałów, przedstawiciele administracji. Wszyscy ubrani są w oficjalne stroje: czerwono-czarne togi obramowane materiałem w zależności od sprawowanej funkcji (złoty odznaczał rektora), a na głowę zakładają czapkę czworograniastą z lamówką w takim samym kolorze jak przy todzie.

Studenci zobowiązani są ubierać togi jedynie na kongregację, strój dobrany jest odpowiednio do otrzymanego tytułu. Bachelor of Arts (BA)⁹ nosi czarną togę z długimi rękawami i kapturem, który obramowany jest białym futrem. Bachelor of Science (BSc)¹⁰ ma czarną togę z długimi rękawami oraz kapturem w kolorze fioletowym wykończony białym futrem. Osoby, które uzyskały wyższe tytuły naukowe Doctor of Philosophy (PhD)¹¹, noszą togę w kolorze jasnoczerwonym z długimi rękawami i kapturem otoczonymi fioletowymi lamówkami.

Uniwersytet, podobnie jak inne instytucje posługuje się charakterystycznymi dla siebie znakami, są to: flaga, hymn, pieczęć i herb.

Flaga uniwersytecka została przedstawiona społeczności akademickiej w 1848 roku¹² i od tego czasu powiewa na głównym budynku Uniwersytetu w Durham – Zamku, w czasie trwania semestrów, jest widoczna wszędzie, którzy przybywają do Durham. Stockton Campus nie ma zwyczaju wywieszania oficjalnej flagi na budynkach, jedynie sztandary z logo kampusu na fioletowym tle zawieszono przed wjazdem na tereny należące do kampusu.

Uniwersytet ma swój własny hymn, zwany The Durham University Song, śpiewany przez chóry uniwersyteckie przy uroczystych okazjach. Podobna pieśń o uroczystym charakterze została skomponowana dla drużyny wioślarskiej, wykonywana jest przy okazji zawodów międzyuniwersyteckich.

Pieczęć została przyznana Uniwersytetowi 8 czerwca 1837 roku, pojawiła się więc już na pierwszych dyplomach wydanych przez Uniwersytet.

Pieczęć Uniwersytetu w Durham jest okrągła, w jej centrum znajduje się krzyż św. Cuthberta (podobno znaleziony na jego ciele) oraz inskrypcja w języku łacińskim „Sigillum. Universitatis. Dunelmensis. A.D. MDCCCXXXVII”. Obecnie na dokumentach mniejszej wagi wybija się skróconą wersję tej pieczęci, na której umieszczony jest krzyż św. Cuthberta i napis „Univ Dunelm”.

Pieczęć University of Durham

⁹ tytuł Bachelor of Arts można tłumaczyć jako tytuł licencjata nauk humanistycznych

¹⁰ tytuł Bachelor of Science można tłumaczyć jako licencjat nauk ścisłych

¹¹ tytuł Doctor of Philosophy można tłumaczyć jako doktor nauk humanistycznych

¹² J.T.Fowler, Durham University earlier foundations and present colleges, London 1904, str.47

Jednak najbardziej charakterystycznym symbolem Uniwersytetu w Durham jest herb. Istnieje jeden wspólny herb dla całej społeczności uniwersyteckiej, ale także każdy college ma swój własny herb, college w Stockton dopiero otrzymały projekty herbów, które staną się oficjalnymi znakami po ich zatwierdzeniu przez komisję królewską (College of Heralds).

Oficjalna tarcza Uniwersytetu została przyznana w 1843 roku¹³. Składa się z dwóch części, pierwsza, główna przedstawia krzyż św. Cuthberta, patrona hrabstwa Durham. W lewym górnym rogu znajduje się kwadrat przedstawiający herb biskupa Hatfielda (1345-1381), który wspierał mnichów wyjeżdżających na nauki do Oxford w XIV wieku. Herb biskupa przedstawia trzy lwy bez korony, z których dwa są oddzielone od trzeciego umieszczonego w dole tarczy. Lwy koloru szarego umieszczone są na ciemno niebieskim tle, gruba linia oddzielająca lwy ma kolor żółty, całość widnieje na jasnoniebieskim tle, z czerwonym krzyżem św. Cuthberta pośrodku. Krzyż świętego wskazuje na silne koneksje Uniwersytetu z katedrą oraz biskupami, którzy uważają świętego za swojego patrona.

Herb University of Durham

Studenci z Stockton Campus, idąc za przykładem college'ów z Durham, z których każdy ma swój herb, postanowili stworzyć również swój własny znak. Niestety, w czasie przeprowadzania badań udostępniono jedynie wzór herbu, bez jego opisu, jest to bowiem nieoficjalna wersja projektu, który nie został zaakceptowany przez Senat Uniwersytetu ani przez komisję królewską.

Herb George Stephenson College zaprojektowany jest w kolorach czerwieni i szarości, na szarfię otaczającej tarczę widnieje napis w języku łacińskim „olim orbem attonabo”. Przedstawiony poniżej projekt został udostępniony przez Prezydenta Zarządu Collegu.

¹³ *The Durham University Journal*, marzec 1954, XLVI

Herb George Stephenson College

Wszystkie znaki są wykorzystywane przez władze Uniwersytetu, ale także przez samych studentów i organizacje studenckie, jako czynnik identyfikujących członków społeczności. Symbolom okazywany jest należyty szacunek, są one bowiem źródłem legitymizacji niezależności i odrębności społeczności akademickiej. Symbole skupiają społeczność wokół wartości przypominających im o korzeniach instytucji, której są członkami. Pomagają w wytworzeniu emocjonalnej postawy jednostki wobec grupy, w zachowaniu i zagwarantowaniu stabilności istnienia instytucji.

Prof. dr hab. Jacek Wódz